

บทที่ 1

บทนำ

แนว เหตุผลและทฤษฎีที่สำคัญ

ผลของการพัฒนาการศึกษาของชาติ จากแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมา สามารถกล่าวได้ว่าประสบผลอย่างน่าพอใจ โดยเฉพาะการขยายการศึกษาภาคบังคับ จะเห็นว่าเยาวชนวัยเรียนร้อยละ 90 มีโอกาสได้รับการศึกษาในโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีสถาบันการศึกษาอื่นที่สนับสนุนการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียนอีกส่วนหนึ่งด้วย แต่ในขณะเดียวกัน เยาวชนอีกส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เยาวชนในบริเวณพื้นที่ชายแดนของประเทศ ซึ่งมีความยาวกว่า 25,000 กิโลเมตรยังไม่มีโอกาสรับการศึกษาเท่าเทียมกับเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ มีความยากจนไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นมาอย่างไร ก็คงเป็นอยู่อย่างนั้น ความสำนึกในเรื่องของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนการเมือง การปกครองไม่สามารถวัดได้ว่ามีมากน้อยเพียงใด คนเหล่านั้นขาดการสื่อสาร ขาดโอกาสในการเรียนรู้ และการชี้แจงให้เข้าใจ ความหลงผิดจึงอาจเกิดขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในขณะนี้ และกลุ่มที่ควรจะพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ เยาวชนและชุมชนในเขตชายแดนไทย เพราะปัญหาความยากจนและความล้มเหลวทางเศรษฐกิจ ที่เป็นปัญหาเชื่อมโยงโดยตรงกับความทรุดโทรมของคุณภาพชีวิต ทั้งนี้เห็นได้จากดัชนีทางสาธารณสุข ซึ่งให้เห็นว่าร้อยละ 80 ของประเทศในหมู่บ้านที่ยากจน เป็นโรคพยาธิลำไส้ และร้อยละ 70 - 80 ของเด็กก่อนวัยเรียนได้รับอาหารไม่เพียงพอ ภาวะทุพโภชนาการนี้เองที่ทำให้เกิดปัญหานานัปการ ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งบั่นทอนทรัพยากรกำลังของประเทศชาติอย่างมหาศาล หากปล่อยสถานการณ์เป็นเช่นนี้ต่อไป คนยากจนในชนบทจะไม่สามารถพึ่งตนเองได้ไม่ว่าจะเป็นทางการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศอย่างไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ (กรมการฝึกหัดครู 2527 : 2-3)

จากการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถคาดการณ์ได้ว่า เงื่อนไขสำคัญ 2 ประการที่เป็นตัวแปรสำคัญ ที่จะกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาของเด็กในอนาคตคือ

1. สภาพเศรษฐกิจและสังคมภายนอกประเทศ เนื่องจากระบบ เศรษฐกิจของไทย เป็นระบบ เปิด การเปลี่ยนแปลงสภาพ เศรษฐกิจและสังคมของโลกจะส่งผลกระทบต่อสภาวะ เศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศด้วย

2. การเปลี่ยนแปลงในด้านประชากร เนื่องจากจุดสำคัญในการพัฒนาจะต้องคำนึง ถึงสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสังคมภายในประเทศที่สำคัญ แต่จะ ได้แก่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประชากรของประเทศ เช่น โครงสร้างประชากรหรือกลุ่มอายุ

ดังนั้นลักษณะปัญหาด้านสังคมของประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประชาชนในชนบท น่าจะคำนึงถึงโครงสร้างของประชากรในแต่ละท้องถิ่น ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเป็นหลัก โดย ข้อมูลต่าง ๆ ย่อมหาได้จากส่วนราชการในแต่ละท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์สถานภาพประชากรโดยส่วนรวมของประเทศพบว่า ประชากรที่อยู่ในวัยเรียนภาคบังคับ (0 - 14 ปี) จะมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ ดังตารางที่ 1 (กองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน 2529: 8-9)

ตารางที่ 1 ขนาดและโครงสร้างอายุประชากรกับโอกาสทางการศึกษา

กลุ่มอายุ (ปี)	ปี 2523		ปี 2533		ปี 2543	
	จำนวน	ร้อยละของ	จำนวน	ร้อยละของ	จำนวน	ร้อยละของ
	ประชากร	ประชากร	ประชากร	ประชากร	ประชากร	ประชากร
	(ล้านคน)		(ล้านคน)		(ล้านคน)	
0 - 14 (วัยเรียน)	17.8	38.3	16.2	24.8	16.0	28.8
15 - 59 (วัยทำงาน)	26.6	57.7	34.6	63.3	40.5	65.3
60 ขึ้นไป	2.1	4.6	3.8	6.9	5.6	8.9

แม้ว่าอัตราการเพิ่มของประชากรจะลดลง แต่เมื่อคำนึงถึงคุณภาพในระยะยาวแล้ว ทารกที่เกิดใหม่ในช่วงแผนฯ 6 จะมีประมาณ 5.4 ล้านคน และกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะสภาพที่พบเห็นโดยทั่วไปของกลุ่มเด็กดังกล่าว ยังอยู่ในสภาวะที่ขาดการเอาใจใส่

ดูแลทางการศึกษา แม้ว่าสถาบันการศึกษาจะเพิ่มการบริการทางการศึกษาได้ในอัตราที่ค่อนข้างสูง แต่การจัดการศึกษาภาคบังคับที่ยังไม่สามารถจัดได้ครบถ้วนตามมาตรฐานของสถานศึกษายังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกันมากระหว่างชนบทและเมือง ความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางการศึกษาของผู้มีฐานะด้อยทางเศรษฐกิจ ภาษา วัฒนธรรม และผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกลคมนาคมสิ้นทุกันดาร

เนื่องจากการจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น คำเนินการโดยมิได้ใช้งบประมาณของทางราชการจัดสร้าง แต่เป็นการใช้แรงงานจากประชาชนในท้องถิ่น ร่วมกับตำรวจตระเวนชายแดน สร้างอาคารเรียนชั่วคราวขึ้น ซึ่งต่อมาได้มีผู้มีจิตศรัทธาได้แก่ หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ตลอดจนजनคณะบุคคลต่าง ๆ บริจาคทรัพย์สิ่งของและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในบางครั้งได้เดินทางไปเยี่ยม เด็กถึงโรงเรียนพร้อมกับแจกลสิ่งของ เครื่องใช้ นอกจากนั้นยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ สร้างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ได้รับการร่วมสมทบทุนมูลเกล้าถวาย เพื่อก่อสร้างโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนใหญ่จึงมีอาคารถาวร บ้านพักครู ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2526 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรในชนบท ทรงพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นโรคขาดอาหาร จึงทรงมีพระราชดำริที่จะช่วยเหลือ โดยจัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันขึ้น ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทุกแห่งเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และต่อมาทรงเล็งเห็นความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา ระหว่างเด็กในเมืองกับชนบท จึงทรงจัดทำโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนขึ้นอีกโครงการหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันโครงการทั้งสองนี้ได้ดำเนินไปแล้วทุกโรงเรียน กิจกรรมอีกประการหนึ่งที่มีส่วนสนับสนุนให้กิจการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนก้าวหน้าขึ้นเป็นอันมาก คือ โครงการโรงเรียนที่ช่วยโรงเรียนน้อง โดยโรงเรียนพี่ซึ่งมีความสมบูรณ์ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนน้องที่ขาดแคลนเท่าที่สามารถจะทำได้ และโครงการดังกล่าวนี้ยังดำเนินอยู่ นอกจากนั้นในแต่ละปียังมีนักเรียน นิสิต นักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เดินทางไปเยี่ยมโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อออกค่ายอาสาพัฒนาช่วยเหลืออีกทางหนึ่ง (กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 2529: 8-9)

นับแต่เริ่มต้นในการจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งแต่ปี พ.ศ.2499 จนถึงปัจจุบันนี้ มีการจัดตั้งโรงเรียนทั้งสิ้น 622 โรงเรียน เมื่อโรงเรียนเหล่านี้มีความเจริญมั่นคง เป็นปึกแผ่น ได้มอบโอนให้กับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการรับไว้ดำเนินการรวม 426 โรงเรียน แต่อย่างไรก็ตามได้มีการยุบเลิกกิจการจำนวน 47 โรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์บังคับจากการถูกฝ่ายตรงข้ามคุกคาม และมีการย้ายถิ่นที่อยู่ ปัจจุบันนี้มีโรงเรียนอยู่ในความรับผิดชอบดำเนินการจำนวน 154 โรงเรียน กระจายกันอยู่ตามภาคต่าง ๆ และมีนักเรียนชายหญิงรวมทั้งสิ้น 16,872 คน ครูตำรวจตระเวนชายแดน 794 คน ครูลูกจ้าง 50 คน ครูอาสาช่วยสอน 28 คน ส่วนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนนั้นมี 42 โรงเรียน มีจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนรวม 808 คน เป็นเด็กชาย 391 คน เด็กหญิง 417 คน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ (กองกำกับการสำนักอำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน 2531: 1-18)

1. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 1 (ภาคกลาง) จำนวน 11 โรงเรียน มีจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนทั้งสิ้น 192 คน (เด็กชาย 88 คน เด็กหญิง 104 คน)
2. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 2 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) จำนวน 1 โรงเรียน มีจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนทั้งสิ้น 16 คน (เด็กชาย 3 คน เด็กหญิง 13 คน)
3. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 (ภาคเหนือ) จำนวน 2 โรงเรียน มีจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนทั้งสิ้น 28 คน (เด็กชาย 15 คน เด็กหญิง 13 คน)
4. กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 4 (ภาคใต้) จำนวน 28 โรงเรียน มีจำนวนเด็กก่อนวัยเรียนทั้งสิ้น 589 คน (เด็กชาย 296 คน เด็กหญิง 293 คน)

อย่างไรก็ตามมีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กรมการฝึกหัดครู กรมการปกครอง และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน และเห็นเป็นการสมควรให้ความร่วมมือสนับสนุนมาโดยตลอด แต่ปัญหาและอุปสรรคของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้นคือ ยังขาดครูที่มีวุฒิทางครู นักเรียนมีปัญหาด้านสุขภาพเนื่องจากขาดอาหาร การศึกษาไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขาดครูที่มีความรู้ทางด้านการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียน (กรมการฝึกหัดครู 2530: 3)

ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน ตลอดจนมีโอกาสไปเยี่ยมโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ได้พบปะสนทนาซักถามผู้บริหารการศึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาและผู้ตรวจการศึกษาของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ครูใหญ่และครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน พบว่าสภาพการจัดการศึกษานั้นมีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน การบริหารและการนิเทศการศึกษา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล บริการที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง กอปรกับได้ศึกษาจากงานวิจัยซึ่ง ทองใบ สายพรหมา (2513: บทคัดย่อ) และ บำเพ็ญ โตะประคู่ (2525: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาสถานภาพโสตทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนชาวเขาและโรงเรียนประชาชนไกลคมนาคมพบว่า โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณ ครูไม่มีความชำนาญในการผลิตและการใช้วัสดุการสอน อนึ่ง ในการสอนชาวเขาซึ่งพูดภาษาไทยไม่ได้นั้น โสตทัศนูปกรณ์มีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น และจากความต้องการที่จะยกระดับมาตรฐานการศึกษาระดับนี้ให้มีคุณภาพสูง ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน อีกทั้งเห็นว่าไม่มีผู้สนใจที่จะทำการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเป็นพิเศษที่จะศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในการเรียนการสอน สำหรับผู้เกี่ยวข้องด้านการศึกษาดังกล่าวของเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามสภาพความเป็นจริงและตามความคาดหวังของครูใหญ่และครูผู้สอน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

เนื่องจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนมีเพียง 42 โรงเรียน ในการวิจัยนี้จึงใช้ครูใหญ่และครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนทั้ง 42 โรงเรียนเป็นประชากรที่ศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มครูใหญ่มีจำนวน 42 คน กลุ่มครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งประกอบด้วย ครูตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 3 คน ครูอาสาหญิงจำนวน 10 คน และครูใหญ่

ที่ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนจำนวน 29 คน สรุป เป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้รวมทั้งสิ้น 55 คน ของ
ปีการศึกษา 2531 จากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
ที่เปิดสอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนทั่วประเทศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบสังเกต มีทั้งหมด 3 ชุด คือ
แบบสอบถามครูใหญ่ แบบสอบถามครูผู้สอน และแบบสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน
แบบสอบถามครูใหญ่และครูผู้สอนแบ่งออกเป็น สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และการจัดการ
ศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ตามสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของครูใหญ่และครูผู้สอน
ซึ่งศึกษาครอบคลุม 7 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน การบริหารและการนิเทศ
การศึกษา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน
การประเมินผล บริการที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ผู้ปกครองและแบบสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ
ลักษณะและสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน การจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน
บรรยากาศของการเรียนการสอน พฤติกรรมการเรียนการสอนของครู และนักเรียนโดยทั่วไป
และการจัดห้องเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ข้อดกลงเบื้องต้น

แบบสอบถามและแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ เพราะได้รับ
การพิจารณาตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้กับครูใหญ่และครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน
ที่ไม่ใช่ประชากรที่ศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้กับประชากรจริง จึงเชื่อได้ว่าเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย สามารถศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวน
ชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและตามความคาดหวังของครูใหญ่และครูผู้สอนได้ตรงตาม
วัตถุประสงค์ที่วางไว้

ความจำกัดของการวิจัย

ในการไปสังเกตของผู้วิจัย เนื่องจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนอยู่ในชนบทต่างไกล
การคมนาคม มีความทุรกันดารและแต่ละโรงเรียนอยู่ห่างไกลกัน ต้องใช้เวลาในการเดินทางมาก
ดังนั้น เมื่อไปถึงโรงเรียนบางโรงเรียน เป็นช่วงที่เด็กนอนทำให้ไม่ได้เห็นพฤติกรรมการเรียนการสอน
ในห้องเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การจัดการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาชั้นเด็กก่อนวัยเรียน โดยศึกษาครอบคลุม ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียน การบริหารและการนิเทศการศึกษา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล บริการที่ทางโรงเรียนจัดให้นักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

เด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง $2\frac{1}{2}$ - 6 ปี ซึ่งอยู่ในชั้นเรียนที่เปิดสอนก่อนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดน ครูพลเรือนที่เป็นลูกจ้างประจำ และครูอาสา ซึ่งมีหน้าที่สอนเด็กก่อนวัยเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในปีการศึกษา 2531

ครูใหญ่ หมายถึง ตำรวจตระเวนชายแดนที่ทำหน้าที่บริหารและทำหน้าที่สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในปีการศึกษา 2531

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (รร.ตชด.) หมายถึง โรงเรียนที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจัดดำเนินการสอน โดยได้รับความยินยอมจากกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอยู่ในป่าเขาและถิ่นไกลคมนาคมที่หน่วยงานหลักยังเข้าไปดำเนินการไม่ถึง

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.) หมายถึง หน่วยงานหลักที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน 16 กองกำกับ และมีกองกำกับการสนับสนุนทางอากาศ เป็นหน่วยขึ้นตรง ที่ดำเนินการเรื่องการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และควบคุมดูแลศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในความรับผิดชอบ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จากเอกสาร คำรา รายงานการสัมมนา งานวิจัยวารสารตำรวจตระเวนชายแดน และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับสถิติเพื่อการวิจัย การสร้างแบบสอบถาม รวมทั้งการสัมภาษณ์ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาชั้นเด็กก่อนวัยเรียนของกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เช่น ผู้บริหารการศึกษาจากกองกำกับการ 5 กองบังคับการอำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน ผู้ประสานงานและรับผิดชอบโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ครูใหญ่และครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประมวลเป็นเค้าโครงในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามและแบบสังเกตฉบับชั่วคราว ซึ่งประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถามครูใหญ่

3.2 แบบสอบถามครูผู้สอน

3.3 แบบสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน

แบบสอบถามครูใหญ่และแบบสอบถามครูผู้สอน มีลักษณะของแบบสอบถามเหมือนกัน คือ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถาม เป็นแบบสำรวจรายการ ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตามสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของครูใหญ่และครูผู้สอน ลักษณะของคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ แต่เนื้อหาของคำถามในแบบสอบถามครูใหญ่และแบบสอบถามครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน ส่วนแบบสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียนนั้น มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการและแบบปลายเปิด

4. นำแบบสอบถามและแบบสังเกตฉบับชั่วคราว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน พิจารณาตรวจแก้ไข ในเรื่องความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูใหญ่ 5 คน และครูผู้สอน 10 คน รวม 15 คน ยังศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน 5 ศูนย์ สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค 3 ที่ไม่ใช่ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำเครื่องมือดังกล่าวมาปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับประชากรซึ่งเป็นครูใหญ่ และครูผู้สอนชั้นเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนทั้ง 4 ภาค จำนวน 42 โรงเรียน โดยผู้วิจัยเดินทางไปสำรวจและเก็บ

รวบรวมข้อมูลที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนด้วยตนเอง จำนวน 40 โรงเรียน พร้อมทั้งสังเกตในเรื่องลักษณะและสภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน การจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน บรรยากาศของการเรียนการสอน พฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยทั่วไป และการจัดห้องเรียน เพื่อพัฒนาการเด็ก ด้วยแบบสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียนและนักเรียน

7. วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

8. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ช่วยให้ทราบสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
2. เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารงานด้านการศึกษา ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในพระราชดำริสมเด็จพระรัตนราชสุตาสยามบรมราชกุมารี ตลอดจนหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการนำผลวิจัยไปปรับปรุงการจัดสภาพการเรียนการสอน เด็กก่อนวัยเรียน ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น
3. เป็นแนวทางแก่ผู้สนใจด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย